

32

una mena de c
el Sr. Rubió, deuria
a força interessant,
falten d'ortografia
reu sincera si de q
i per això no el
osa, jo escriuré el
Rubió me'l demana
suprimint el que
posito prou honorat

Diari de l'Escola de Bibliotecàries (1932-1939)

Joana Casals Baltà

Edició, introducció i notes
d'Assumpció Estivill Rius

Taula

Introducció	9
Primer quadern (maig de 1932 – desembre de 1933)	21
Segon quadern (febrer de 1934 – gener de 1939)	107
Bibliografia	217
Taula d'illustracions	223
Índex onomàstic	225

Introducció

El 1925 Joana Casals (Barcelona, 1903-1997) va entrar a treballar, en qualitat de secretària, a la creada recentment Escuela Superior para la Mujer, que dirigia Lluís Segalà i que reemplaçava la suprimida Escola de Bibliotecàries de la Mancomunitat de Catalunya. Casals substituïa Petronel·la Tuca, traspassada feia poc, i, a diferència de la mateixa Tuca i de Maria Lois, que havia estat la primera secretària del centre, no era llicenciada o doctora en Lletres, sinó que estudiava l'especialitat de Químiques a la Facultat de Ciències —es va graduar el 1926—. Va romandre a l'Escola fins que aquesta va tancar les portes el gener de 1939 com a conseqüència de l'entrada a Barcelona de l'exèrcit franquista i la subsegüent derrota del Govern de la República. Quan l'Escola va reprendre l'activitat l'estiu de 1939, no es va poder reincorporar al lloc de treball perquè, com ella mateixa explicava, va ser denunciada per roja, catalanista i separatista.

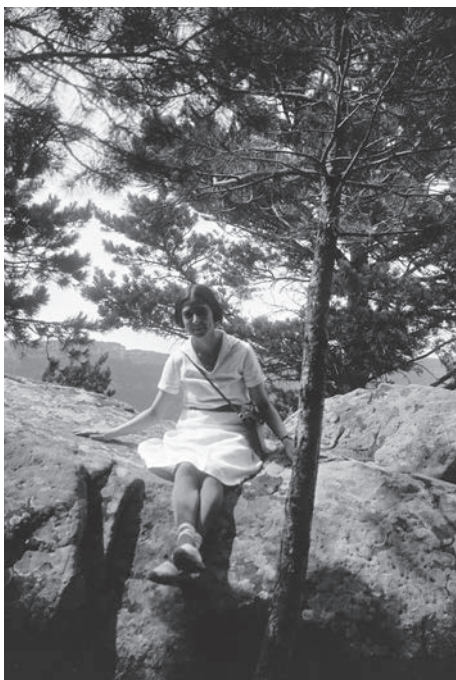
Certament, Casals tenia ben arrelat el sentiment catalanista, i així l'expressa en el diari sempre que les circumstàncies el justifiquen; per exemple, quan comenta els Fets d'Octubre de 1934, que van significar la suspensió de l'Estatut d'autonomia i l'empresonament de tot el Govern de la Generalitat amb penes de trenta anys, o en les entrades en què comenta els Fets de Maig de 1937:

La Generalitat no és nostra. De la nit del 6 al 7 la vam perdre. Si haguéssim guanyat hauríem tingut molt més que l'Estatut retallat que ens han donat. Ara ho hem perdut tot (8.10.1934).

Aquesta vegada no ens han pres la Generalitat. Són mossos d'esquadra, els que hi fan guàrdia, però així com el «6 d'octubre» vaig haver de veure'ls passar desarmats entre militars, ara no he pogut veure passar desarmats els que s'han aixecat contra la Generalitat. Em dol molt. Crec que m'hauria tret una mica la pena que encara tinc des d'aquell 6 d'octubre (7.5.1937).

Avui han enterrat un pobre mosso d'esquadra, víctima de l'aixecament de la FAI. Fa molta pena i ràbia que, per uns ximplers sense ideal ni res, ens matin la nostra gent (28.5.1937).

Tanmateix, l'acusació de roja és qüestionable, si més no en el sentit que es donava a la paraula en el context de la postguerra. A part que Casals no es va significar políticament, difícilment es podria titllar d'esquerranosa una persona profundament religiosa que encarregava fins a cinc misses amb motiu de la mort del professor Rafael Campalans i de Maria Lois, la muller de Jordi Rubió —cinc per a cadascun!—.¹ Així, doncs, malgrat la bona feina que havia fet a l'Escola, sobretot pel que fa a la seva relació amb les alumnes i fent d'enllaç entre elles i els professors, i també amb les bibliotecàries en exercici, no hi va tornar a treballar; tampoc no s'hi van poder reintegrar ni el director ni la gran majoria del professorat. Ben diferent va ser el cas de gairebé tot el personal de les biblioteques populars, que va recuperar la feina a mesura que la xarxa de biblioteques va anar reprenent l'activitat després de superar el procés de depuració reglamentari.

Joana Casals als voltants del castell d'Escornalbou (1931)

Atès que altres textos recullen els aspectes més destacats del recorregut vital i professional de Joana Casals (ESTIVILL, 2016b, p. 85-87, i FERRAN, 1997, p. 109-116), en aquesta introducció em limitaré a analitzar els detalls formals i de contingut del seu diari, que fa molt poc que ha arribat a la Facultat de Biblioteconomia i Documentació. A diferència dels diaris de les biblioteques populars, que es redacten per mandat del director, el de Joana Casals té un to més personal i és del tot voluntari. Probablement per aquesta raó, després de ser foragitada de l'Escola, la crònica no hi va romandre juntament amb els documents de caire administratiu, la correspondència, etc., que s'ordenaven a l'arxiu, sinó que Casals va decidir custodiar-la ella mateixa. Passats els

¹ La religiositat de Joana Casals queda palesa en diverses pàgines del diari i també en la feina de professora del col·legi Isabel de Villena que, gràcies al contacte amb Carme Serrallonga que li proporciona Jordi Rubió, comença a exercir just després de la guerra. Mariona FERRAN (1997, p. 111-112) explica que «Era la primera a arribar i feia resar l'*Ave Maria* abans de començar. O ella o la Srta. Planas, que eren les més religioses».

tor pot revisar el diari i escriure-hi comentaris. Malgrat les directrius, els diaris són molt diferents pel que fa al contingut: si bé solen enregistrar les qüestions administratives i sempre mantenen un to molt formal —per exemple, el tractament per a les companyes bibliotecàries i per a les alumnes de pràctiques és, sense vacil·lacions, de «senyoreta» o «senyora», segons l'estat civil—, en les impressions anotades sobre la concurrència de lectors, les lectures, els diversos tipus de públic o la vida de la gent, les diferències són notòries, i alguns diaris a penes esmenten aquests aspectes fins entrats els anys trenta, quan, en alguns casos, canvia l'orientació de les notes. En general, és en l'etapa de la Guerra Civil quan bona part d'aquests dietaris esdevé més interessant en fer referència a l'impacte de la guerra en l'activitat de la biblioteca i de la població: les oscil·lacions de lectors per l'arribada de refugiats o per la marxa de noves lleves al front; el fred i la manca de combustible o l'escassetat d'aliments; els hàbits lectors del públic, influenciats per les condicions bèl·liques; la dificultat dels transports, que afecta la comunicació amb la capital i amb algunes filials; les alarmes i els bombardeigs... Tot i això, també hi ha diaris que passen de puntetes sobre els efectes de la guerra; per exemple, al diari de la biblioteca d'Esparreguera, que obre les portes al públic l'octubre de 1937, no hi ha cap al·lusió directa a la guerra fins al gener de 1939, quan la vila és bombardejada per primera vegada.³

El diari de Joana Casals és molt diferent dels de les biblioteques populars, en part perquè no segueix cap directriu i també perquè no està sotmès a control. De fet, en la primera entrada, Casals explica que no ha començat a redactar-lo abans, malgrat la insistència de Jordi Rubió, perquè té por de no ser prou sincera si sap que algú més el pot llegir; ara ha decidit escriure'l sense restriccions i, si el director li demana de llegir-lo, li'n farà un resum, encara que això no sigui del tot honorable. Per aquestes raons, el seu diari és molt més personal que els de les bibliotecàries de les populars i també molt menys formal i gens enfocat a les qüestions administratives. Per aquesta manera de fer, en més d'una ocasió, l'autora es dol de la seva manca de mètode —tot i que un document d'aquesta mena no té per què tenir-ne— i del poc interès d'unes pàgines que potser no se centren en els assumptes considerats més dignes d'atenció:

³ La gran majoria dels dietaris de les biblioteques populars es poden consultar en format digital a la MDC, a la col·lecció *Testimonis bibliotecaris* (<http://mdc.csuc.cat/cdm/search/collection/testbiblio>), o a la base de dades Trencadís, a la col·lecció *Dietaris de les biblioteques populars* (<https://trencadis.diba.cat/Trencadis/search?ct=trencadis&cat=06>). Així mateix, alguns diaris individuals, com ara els de Pineda, Cervera, Manresa, Valls o el de la biblioteca Pere Vila de Barcelona, han estat publicats, amb motiu d'algun aniversari, en paper o en format digital, sencers o seleccionant-ne les entrades més significatives.

Em sembla que en aquest diari hi poso moltes tonteries, però res del que interessa. Avui mateix he volgut comprovar en quin dia havíem tingut Junta de Professors i es veu que no ho vaig anotar (23.3.1933).

Em fa gràcia el Sr. Rubió quan em diu: «Això ho trobarà en el seu diari». Doncs no ho trobaré. Perquè em sembla que no hi apunto res que em pugui fer servei. M'agradaria veure el diari d'una bibliotecària per saber com el fan. Hauria de ser més concís i posar-hi el que sigui d'interès per a l'Escola i no pas per a mi (13.4.1933).

Però, de fet, l'enfocament del diari és el que es demana a un text d'aquesta naturalesa. Si hom vol endinsar-se en el funcionament de la institució i en temes més burocràtics, ja té la documentació oficial, des de les actes del Claustre de Professors fins a les dels exàmens, les comunicacions rebudes dels òrgans directius i les que s'hi envien, la correspondència general i les guies dels ensenyaments... Joana Casals recull el que no mostren els papers formals i que, en canvi, posa en evidència l'energia que es respirava al centre, allò que donava vida a l'Escola, l'element humà. I la veritat és que la visió que n'ofereix no és ni idíl·lica ni ensucrada, però traspua la bona sintonia que presidia l'ambient de la institució i que es reflectia en les relacions entre els col·lectius que hi intervenien: alumnes, professors i també les bibliotecàries graduades, que participaven en les festes, representacions teatrals i excursions, i que hi feien conferències. De fet, si féssim l'anàlisi del contingut de les entrades del diari, veuríem que les més nombroses, llargues i intenses són les que relaten aquells dos esdeveniments, les celebracions i les sortides, que sovintejaren fins i tot en el període de la guerra. És precisament durant aquests anys quan més es mostren l'amistat i la solidaritat que regnen en la institució. Vegeu, en aquest sentit, com es preparen els dinars i els convits a base de petites aportacions de totes plegades —patates, ous durs, bacallà, mongetes i anxoves, o cullerades de sucre, de farina i de cigrons (per aconseguir un pot de llet condensada)— i amb quines ganes surten a comprar un gran arbre de Nadal i el guarneixen a les vigílies de la festa de l'any 1938.

Com en el cas dels dietaris de les biblioteques populars i per raons semblants, és en els anys de guerra que el diari de Casals proporciona algunes de les entrades més interessants i emotives: reflecteixen com es vivia la guerra a la rereguarda, amb la preocupació pels queviures, pel fred d'uns hiverns especialment crus o per l'angoixa de les alarmes i les bombes, que s'intensifiquen a mesura que passen els mesos; també palesen els sentiments de les alumnes, que van des de la por dels bombardeigs fins al temor de no poder fer un examen —que finalment fan— mentre els projectils del Canarias cauen sobre la costa barcelonina,

i el dolor per tots els morts relacionats amb l'Escola com a conseqüència dels atacs de l'aviació feixista. Així mateix, s'hi tracten, amb un cert detall, altres temes com ara el veïnatge de l'Escola amb la Generalitat, els problemes deguts a la condició de rellogats en el Palau i la lluita pels espais, amb intervencions de Ventura Gassol, de Josep Tarradellas i fins i tot del president Macià; els riscos i inconvenients de viure des de la primera fila —la plaça de Sant Jaume— alguns dels avalots del moment, o la preparació del local de l'Escola a l'antic Hospital de la Santa Creu i el subsegüent trasllat a aquestes dependències l'estiu de 1937. I, entremig de tot el desgavell bèl·lic, del diari es desprèn la volguda normalitat que regnava al centre: les pràctiques de les alumnes a les biblioteques populars, que es mantenen durant tot el període; les visites d'inspecció de Jordi Rubió a les biblioteques populars, acompanyat sempre d'algunes alumnes; la posada en marxa de nous projectes, com ara els Cercles d'Estudi, que s'engeguen el 1938 i amb els quals Casals col·labora activament, o el curset sobre sales de lectura infantil que té lloc l'estiu de 1938... La darrera entrada del diari, del 19 de gener de 1939, es tanca amb les paraules següents:

L'Escola rutlla, el Sr. Rubió s'encarrega de la Història del Llibre, el Sr. Capdevila de la Literatura Espanyola. Ens cal trobar algú que faci les Llengües Clàssiques. Avui hem tingut Cercle de Restauració. Hem fet estoigs per a llibres.

Tot en ordre, doncs, fins al darrer moment.⁴

Des d'una perspectiva molt propera i ben enquadrada, Casals presenta una imatge que no trenca amb la idea d'una institució privilegiada —que indubtablement ho era—, però hi introdueix matisos. Només cal veure els professors que van desfilant pel diari per corroborar que l'Escola aplegava alguns dels intel·lectuals més brillants del moment; tanmateix, des de la intimitat de les seves pàgines gosa assenyalar-ne alguns defectes: les absències sovintejades de Marçal Olivari i de Joaquim Xirau; una certa presumpció del darrer; la poca autoritat de Miquel Vintró per imposar-se a les alumnes; la posició poc compromesa, deslleial, de Manuel de Montoliu i d'altres intel·lectuals que abandonen el país en plena guerra, o inclús aquell Jordi Rubió que és una mica tafaner

⁴ Aleshores quedaven al centre pocs professors de la plantilla: Bohigas i Olivari acabaven de ser cridats a files; Vintró ja feia uns mesos que s'havia incorporat a l'exèrcit; Massó i Torrents, vell i malalt, no podia atendre les classes; Soldevila tenia una excedència, per motius de salut, des de l'octubre de 1938; Montoliu havia marxat a Itàlia i es va passar a l'Espanya franquista a l'inici de 1937; Elias havia demanat una excedència; Toda, reclòs al monestir de Poblet, on custodiava el patrimoni pobletà, ja no va donar les classes el 1938... Però, malgrat tot, l'Escola es mantenia viva i amb força, i s'havien anat trobant bons professors substituïts a mesura que les incidències se succeïen.

i excessivament exigent fins en les qüestions insignificants, i que té el deliri, el vici, de treballar. És clar que també sap corregir aquestes opinions més crítiques i valorar els aspectes positius de cada un dels professors.

Respecte als coneixements de les alumnes, Casals es mostra bastant escèptica. És cert que el currículum acadèmic és molt complet i que combina de manera equilibrada les matèries tècniques i les culturals; tanmateix, pel que fa a aquestes darreres, en més d'una ocasió, fa referència a la mala preparació que detecta en les estudiants i al fet que no es preocupen per la seva ignorància:

Fa tres dies que duren els exàmens de revàlida. Fa patir. Les llengües en general van anar malament, i és que estic segura que en saben poc. De llatí i grec, la majoria no en sap un borrall i, quant a les llengües vives, les abandonen bastant. Els orals van millor. En conjunt són una mica inconscients, aquestes noies. De llengües clàssiques mateix, no en sabien gairebé res i no estaven pas amoïnades. Trobaren que Déu n'hi do del que havien fet (27.6.1933).

El diari també ens diu molt de la personalitat de l'autora: una noia autoexigent i complidora que s'identifica i se solidaritza amb les alumnes encara que sigui severa amb algun dels seus comportaments; irònica i amb sentit de l'humor; d'idees avançades en alguns aspectes, i d'un esperit tan positiu que, després de les bombes caigudes als voltants de l'Escola, encara s'admira de la bellesa serena del pati de l'Hospital de la Santa Creu i, de retruc, de la del món:

Tot el terra del pati de l'Hospital està sembrat de flors blanques que han caigut de les acàcies. És molt més bonic que si fos nevat: ni tan blanc, ni tan fred com la neu. Dolia caminar-hi per sobre. Semblava una profanació. Realment, és ben bonic el món (28.4.1938).

En una carta de 1938 Jordi Rubió destacava l'atmosfera que s'havia volgut donar a l'Escola perquè les alumnes s'hi sentissin bé, i com la figura de la secretària tenia un paper central en l'assoliment d'aquest objectiu:

Notre aspiration a été toujours de faire l'École si aimable aux élèves qu'elles puissent s'y sentir chez elles.

On n'y aboutit pas en groupant plus o moins artistiquement quelques meubles ni en choisissant avec soin les tentures des murs. Pour y parvenir il fallait lui donner un peu d'intimité et de la chaleur familiale du foyer. Cette chaleur familiale lui est assurée d'abord par le Secrétariat qui passe à l'École la plupart de la journée, toujours en contact avec les élèves pour en mériter la confiance sans diminution du respect dû à sa catégorie (citad per ESTIVILL, 1992, p. 340).

Certament, com palesen el diari i altra documentació del període, Joana Casals va ser una figura clau a l'hora de donar aquella «intimitat» i aquella «calor familiar» a l'Escola, i ho va fer organitzant les pràctiques i les anades a Escornalbou i Poblet, ajudant les alumnes en els tràmits escolars i en la revisió de les tesines, aixecant-los els ànims i estant al seu costat en els moments durs de la guerra... Així mateix, va tenir un paper primordial en l'Agrupació Escola de Bibliotecàries, que aplegava alumnes i exalumnes, ajudant-les en l'elaboració del butlletí *AEB* i en l'organització de les festes, excursions, conferències i altres actes. És precisament perquè ens dona una visió molt personal del període més interessant de l'Escola de Bibliotecàries i sap comunicar l'ambient que s'hi vivia, que hem cregut interessant fer públic aquest document.

ELS ASPECTES FORMALS I L'EDICIÓ DEL DIARI

Formen el diari dues llibretes ratllades amb text manuscrit, de 156 pàgines la primera i 177 la segona, més 9 pàgines en blanc, que mesuren, respectivament, 210 × 150 i 211 × 153 mm. El primer quadern comença el 3 de maig de 1932 i acaba amb l'entrada corresponent al 27 de gener de 1933; el segon abraça del 21 de febrer de 1934 al 19 de gener de 1939 —els dies anteriors a l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona l'Escola va romandre oberta però no s'hi feren classes, ja que es van intensificar els bombardeigs sobre la ciutat—. Les entrades tenen força continuïtat, però també hi ha períodes d'inactivitat, que s'acumulen sobretot del maig de 1935 al març de 1936 i del juny de 1936 al febrer de 1937, quan només hi ha alguna entrada escadussera.

Joana Casals va decidir fer, *a posteriori*, una segona còpia de la part del diari dels anys de guerra. Es conserva a la Biblioteca de Catalunya (BC) amb el títol «Algunes notes sobre l'Escola de Bibliotecàries: 19 d'octubre del 1936 – 19 de gener del 1939». El registre de la BC atribueix a aquesta còpia la data de 1939 o posterior; consta de 30 fulls mecanografiats (de 315 × 215 mm), que estan relligats amb un altre text de l'autora: «Algunes notes sobre l'Escola de Bibliotecàries quan n'era director Jordi Rubió i Balaguer». Aquest segon text, Casals l'elaborà per a la presentació que feu a l'Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació el desembre de 1985, amb motiu de la celebració del setantè aniversari de la creació de l'Escola de Bibliotecàries. El conjunt correspon al manuscrit 3973 de la BC i, si bé no consta la data d'ingrés a la Biblioteca, probablement els dos textos hi arribaren a la vegada, cap al final de la dècada dels anys vuitanta, atès que la Biblioteca els va relligar conjuntament.

L'autora no explica les raons que la dugueren a elaborar aquesta còpia del diari, però probablement ella mateixa s'adonà de l'interès de les pàgines que recollien la vida de l'Escola durant la guerra, o qui sap si va ser una tercera persona qui la va convèncer de fer-ho. Ara bé, tal com anuncia en la primera entrada, la del 3 de maig de 1932, quan decideix exposar el document a altres lectors, en modifica el contingut, i ho fa principalment en tres direccions. En primer lloc, corregeix l'estil d'algunes entrades; en segon lloc, elimina els paràgrafs que devia considerar secundaris o poc importants, com també exclou frases en les quals expressa sentiments o opinions que potser trobava agosarats o no prou políticament correctes; finalment, suprimeix comentaris poc afalagadors sobre algun professor.

L'edició que s'ha fet del diari conserva el text complet del manuscrit original. Només s'hi han fet algunes esmenes gramaticals i correccions ortogràfiques; de fet, s'ha procurat actuar com ho faria un corrector de català amb un text actual. Tot i així, s'han conservat els castellanismes, perquè donen naturalitat al text, quan figuren al *Diccionari català-valencià-balear* —com ara «disfrutar», «lograr» o «alfombra»—; quan no s'ha pogut aplicar aquest criteri, la paraula s'ha substituït pel terme català normatiu —per exemple, «afecte» en lloc de «carinyo» o «comiat» en lloc de «despedida»—. Així mateix, s'han uniformat les dates, de manera que cada entrada comença amb la data normalitzada entre claudàtors amb la forma [dd.mm.aaaa], i es conserva, a continuació, la data en la forma emprada per l'autora.

El text s'ha completat amb notes que expliquen determinats esdeveniments o situacions o que donen informació sobre les persones esmentades. Tanmateix, en general, no s'han inclòs anotacions sobre els professors, ja que de tots ells, tant si eren de la plantilla com si només havien fet alguna substitució, s'inclou una notícia biogràfica a ESTIVILL (2016b), que es completa amb una àmplia bibliografia. En el cas de les alumnes, quan s'ha tingut coneixement de treballs que hi fan referència, s'han citat en nota la primera vegada que apareixen en el text i s'han inclòs en la bibliografia final. D'altra banda, entre claudàtors, s'ha afegit al cognom el nom de pila dels professors la primera vegada que s'anomenen en el diari; quant a les alumnes, també se n'ha completat el nom el primer cop que figuren en el text; quan se les menciona només amb el nom de pila, s'afegeix el cognom entre claudàtors la primera volta que s'esmenten en la mateixa entrada.

Per tal de documentar gràficament alguns dels episodis que es relaten en el diari, s'han seleccionat imatges de la col·lecció *Fotografies de l'Escola de Bibliotecàries* (ESTIVILL, 2015), que es conserven en suport paper a l'arxiu de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona. Moltes

de les fotografies reproduïdes van ser fetes per Joana Casals o per alguna alumna; en el cas de les fotografies professionals, se n'indica l'autor quan s'ha pogut determinar. Les imatges del butlletí *AEB* s'han digitalitzat a partir dels exemplars que es conserven a la biblioteca de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació.

El manuscrit original del diari de Joana Casals ha quedat dipositat a l'arxiu de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació (capsa 386, carpetes 1 i 2), juntament amb la resta de papers que hi van arribar per mitjà de Maria Carme Illa i que han quedat enumerats més amunt (vegeu la nota 2). Aquest material s'adiu amb la documentació que es conserva a la part històrica de l'arxiu i la complementa.

La transcripció del diari de Joana Casals es publica gràcies a la voluntat de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona i del seu degà, Miquel Térrens, i d'aquesta manera es fa circular un document d'interès per a la història de l'Escola de Bibliotecàries. Certament, es tracta d'una visió parcial i personal, d'antuvi sense cap voluntat de difusió, però amb els mèrits de la sinceritat i l'espontaneïtat de la narració, així com el de presentar-nos la visió que té de la institució una de les persones que més directament va contribuir a promoure aquells valors d'amistat i de companyonia que van presidir-la en els anys trenta i que van prevaldre molt de temps entre la gent que hi va viure aquella etapa. Tanmateix, l'interès del diari va més enllà, ja que no es limita a oferir una mirada de l'Escola, sinó que fa també algunes pinzellades del món exterior i, sobretot en els anys de guerra, sap transmetre la barreja de sentiments d'angoixa i de desig de normalitat que movia la població civil i que també queda reflectida en l'ambient del centre.

ASSUMPCIÓ ESTIVILL RIUS
Barcelona, desembre de 2018

**Diari de l'Escola de Bibliotecàries,
1932-1939**

Primer quadern (maig de 1932 – desembre de 1933)

[3.5.1932] 3 de maig de 1932

Per fi començo una mena de diari de l'Escola. Té raó el Sr. Rubió [Jordi Rubió i Balaguer], hauria d'haver-lo fet sempre; seria força interessant, però escric malament, faig faltes d'ortografia, tinc por de ser poc sincera si sé que el poden tornar a llegir i, per això, no el feia. Ara, que penso una cosa: jo escriuré el meu [de diari], i si mai el Sr. Rubió me'l demana, n'hi faré un resum, suprimint el que em sembli. No sé si són propòsits prou honorats, em temo que no.

[4.5.1932] 4 de maig de 1932

Avui hem començat a fer dictats de català amb les alumnes de tercer [curs]. Em sembla que volent-les ajudar m'he ficat en un trencacolls, perquè em pregunten una pila de coses que no sé ni poc ni molt com contestar.

Demà és l'Ascensió. En un moment d'optimisme em vaig creure que tindria festa. Com és natural, no en tinc. Em dol per les meves germanes, que s'havien fet la il·lusió d'anar a Sant Ramon a buscar terra de «brezos» [bruc] per plantar les llavors de cactus.

Avui he sabut de tres morts que m'han dolgut força. La del Sr. [Josep] Tamburini, que havia estat professor de l'Escola,¹ la d'un pobre noi que va caure al castell de l'Eramprunyà el mateix dia que nosaltres hi havíem anat a fer una excursió amb el Sr. Alòs [Ramon d'Alòs-Moner], i la de la germana del Sr. Macià. Demà els oferiré una comunió.

¹ El pintor i crític d'art Josep M. Tamburini (Barcelona, 1856-1932) donava classe de Dibuix i Pintura Aplicades a les Labors Femenines a l'Escuela de Bellas Artes, agregada a l'Escuela Superior para la Mujer, que també acollia l'Escuela de Bibliotecarias, Archiveras y Funcionarias, que va ser el nom oficial de l'Escola durant bona part del període de la dictadura de Primo de Rivera. Tamburini hi treballà entre 1925 i 1930, és a dir, mentre funcionà aquella mena de complex escolar i fins que es recuperà el projecte originari de l'Escola de Bibliotecàries creada per la Mancomunitat de Catalunya (ESTIVILL, 1992, p. 231 i 399).

3 de maig de 1932.

Per fi començo una mena de diari de l'Escola. Tei raó el Sr. Rubió, deuria haver-lo fet sempre, seria força interessant, però, escriu malament, faig faltes d'ortografia tric por de no ser prou sincera si sé que el poden tornar a llegir i per això no el feia. Ara que penso una cosa, ja escriuré el meu i si mai el Sr. Rubió me'l demana n'hi farei un resum, suprimint el que em sembla. No sé si són proposits prou honorats, temo que no.

4 maig 1932.

Ara hem començat a fer dictats de català amb les alumnes de tercer. Em sembla que volguent les ajudar m'he ficat en un trencacoll perquè em pregunten una pila de coses, que no sé ni poc ni molt que contestar.

Demà es l'Ascensió. En un moment d'optimisme em vaig creure que Tindrà

El Sr. [Joaquim] Xirau no ha vingut. Cosa molt natural, perquè no ve quasi mai. I després encara diu que la nostra Escola és rígida!

Pobre Sr. [Ferran] Soldevila. En avisar-lo jo que el dia 2 de maig era festa —ordre de la Generalitat—, ell ho va generalitzar, i també va fer festa a la Biblioteca i a la Universitat, on no n'hi havia. Li deu haver dolgut molt, perquè ell sí que és complidor.

[5.5.1932] 5 de maig

Avui és l'Ascensió. Ja m'ha passat la malícia i he vingut amb gust.

La porta de l'Escola és mig tancada per la mort de la germana del President. Hi ha taules amb plec de paper per a recollir firmes.² Fa pena, i això que una porta de ferro, de reixa molt bonica, sembla que sigui menys tancada que una porta de fusta.

A l'Escola no hi ha alumnes. Dona gust cuidar-se de les plantes quan es pot fer amb tranquil·litat, sense aquell estrèpit de què es disfruta els dies feiners. He arreglat l'heura, abonat les plantes, matat pugó i fins aranyes. El jardí ha quedat força bonic, ara que, per arreglar-lo, hi he estat des d'un quart de deu fins a dos quarts de dotze.

Han vingut l'Enriqueta [Casas] i la Conxa [Guarro] per a fer-me companyia i jugar a ping-pong.

[9.5.1932] 9 de maig

Aquests dies no he tingut temps d'escriure res. És curiós el que em passa. Quan el Sr. Rubió va entrar a fer de director, em va dir que hauria de venir a l'Escola des de les nou. Abans venia a les onze. A més del malament que m'anava deixar la casa tan aviat, em va esparverar pensar que no sabia pas com invertir totes les hores del matí. «Parli amb les alumnes i els professors», em digué el Sr. Rubió. És clar, ell ho trobava molt natural i senzill; havia conegut les

² L'octubre de 1924, després de la destitució o dimissió de gairebé tot el professorat del centre i en plena dictadura de Primo de Rivera, l'Escola es va traslladar dels espais que ocupava al recinte de la Universitat Industrial, a uns baixos del Palau de la Diputació al carrer del Bisbe; poc després, l'estiu de 1928, es traslladava a uns espais més nobles de la Casa dels Canonges (ESTIVILL, 1992, p. 191-192). Per això, per la seva situació en els edificis del que en els anys trenta ja era el Palau de la Generalitat i també pel fet de ser una entitat oficial, l'Escola recollí les mostres de condol dels ciutadans per la mort de la germana del president Macià.